

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

HUISHOUDKUNDE SG

POSSIBLE ANSWERS / MOONTLIKE ANTWOORDE SUPP 2007

AFDELING A

VRAAG 1A

1.1	~~A~~	B	C	D
1.2	A	B	~~C~~	D
1.3	A	B	C	~~D~~
1.4	~~A~~	B	C	D
1.5	A	B	~~C~~	D
1.6	A	B	C	~~D~~
1.7	A	B	C	~~D~~
1.8	~~A~~	B	C	D
1.9	A	B	C	~~D~~
1.10	~~A~~	B	C	D
1.11	A	B	C	~~D~~
1.12	~~A~~	B	C	D
1.13	A	B	C	~~D~~
1.14	A	B	~~C~~	D
1.15	A	B	C	~~D~~

15X2= (30)

1.16 Melk

1.16.1 D

1.16.2 E

1.16.3 A

1.16.4 B

(Begrip) (4)

1.17 Vleis

1.17.1 A, B

1.17.2 E, F

1.17.3 G, D

(Toepassing) (6)

1.18 Kleur

1.18.1 B

1.18.2 C

1.18.3 F

1.18.4 A

1.18.5 D

1.18.6 H

(Kennis) (6)

1.19 Begroting (Enige orde)

A

B

C

E

(Verd.) (4)

(20)

TOTAAL VIR AFDELING A: [50]

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 **Verbruining van avokado**

- Ø Oksidasie – blootstelling aan lug v
- Ø Ensiem-aksie – oksidasie v

(2)

Verduideliking	Maaltydbeplanning	Sill 2.1
----------------	-------------------	----------

2.2 2.2.1 **Tipe wit vis**

Stokvis, Kabeljou, heilbot, seeforel, koningklip, v (Nie skelvis nie)
monniksvis, tongvis

(Enige 1) (1)

Kennis	Vis	Sill 2.11
--------	-----	-----------

2.2.2 **Eienskappe van vars vis**

- Ø Oë: Vol rond en uitstaande, helder en blink.
- Ø Kieue: Helder pienk-rooi en klam.
- Ø Reuk: Tipies van ? vars vis. vvvv
- Ø Spierweefsel: Ferm en elasties. Geen duik wanneer gedruk word nie.
- Ø Vel: Vogtig en blink. Skubbe moenie afkom nie.
- Ø Vinne: Dieselfde kleur as die vel.

(Enige 4) (4)

Kennis	Vis	Sill 2.11
--------	-----	-----------

2.2.3 **Gaarmaak (kook) van vis**

GEGEWRE REËL		REDE
A.	Kook vis by ? lae temperatuur (2)	Vis koaguleer by 60°C v Kollageen verander na gelatienv
B.	Vis krimp effens wanneer gaar (1)	Skei van bene, vlok maklik v
C.	Vlees verander van kleur (1)	Word ondeursigtig wanneer gaar v
D.	Moenie viste gaar maak nie (2)	Vis word droog en taai, v verloor sy delikate geurv

(6)

Toepassing	Vis	Sill 2.11
------------	-----	-----------

2.3.1 **Funksie van gis**

- Ø Rysmiddel as gevolg van die vervaardiging van koolstofdioksied v
- Ø Dra by tot geur v
- Ø Neem deel aan deegontwikkeling v

(3)

Kennis	Gebakte produkte	Sill 2.16
--------	------------------	-----------

2.3.2 Fermentasieproses

- Ø Bygevoegde suiker gebruik as voedsel v
  - Ø Gis gebruik dan die suiker verkry uit die stysel v
  - Ø Stysel word afgebreek tot maltose deur diastase v
  - Ø Maltose afgebreek tot glukose deur maltosev
  - Ø Glukose afgebreek tot koolstofdioksied v en alkohol deur simase v
- (Enige 6) (6)

Verduideliking	Gebakte produkte	Sill 2.16
----------------	------------------	-----------

2.4 Redes vir

- 2.4.1 Pasta is te styf   Verdamping van water
Oorgaarmaak van pasta op stoof
Onakkurate afmetings vv
- 2.4.2 Vet lek uit: Onvoldoende eier, emulsie kan nie plaasvind nie
Onakkurate afmetings vv
- 2.4.3 Poffertjies
val plat: Te veel vet, pasta te pap
Nie genoeg baktyd nie
Bestanddele nie akkuraat afgemeet nie vv
- 3x2= (6)

Verduideliking	Gebakte produkte	Sill 2.17
----------------	------------------	-----------

2.5 Perfekte uiterlike kenmerke van chouxpasta-produk

- Ø Kors is normaalweg onegalig
  - Ø Oppervlak glad en hard
  - Ø Wande sag en stewig
  - Ø Goudbruin van kleur
- (Enige 2) (2)

Toepassing	Gebakte produkte	Sill 2.17
------------	------------------	-----------

[30]

VRAAG 3**3.1 3.1.1 Voordoodse faktore**

- ✓ Voeding
- ✓ Ouderdom
- ✓ Spieraktiwiteit en anatomiese posisie vvv
- ✓ Verhouding van spiervesel tot bindweefsel
- ✓ Marmering
- ✓ Voordoodse behandeling (Enige 3) (3)

3.1.2 Nadoodse faktore

- ✓ Slagproses
- ✓ Koelkrimping
- ✓ Elektriese stimulasie vvv
- ✓ Rigor mortis-proses
- ✓ Rypwording
- ✓ Gaarmaakproses (Enige 3) (3)

Kennis	Vleis	Sill 2.1
--------	-------	----------

3.1.3 Hitte-oordrag

- ∅ Geleiding v en konveksie v (2)

Kennis	Gaarmaakmetodes	Sill 2.4
--------	-----------------	----------

3.1.4 Snitte vanuit agterkwart

- ∅ Voorrib, v lendestuk, v kruisstuk, v filletskyfv (4)

Toepassing	Vleis	Sill 2.1
------------	-------	----------

3.2 Groente

- 3.2.1 Verkoeling verminder Vit. C-verlies.
- 3.2.2 Vit C word deur alkali vernietig.
- 3.2.3 Vit C is stabiel by sure.
- 3.2.4 Vit C gaan verlore deur skil (oksidasie of vit C in skil) (4)

Verduideliking	Groente	Sill 2.14
----------------	---------	-----------

3.3 Voedselbederf

VIER OORSAKE
Skimmel, gis
Oksidasie
Ensiemaksie
Verwelking/Verlepping
Insekte en knaagdiere
Meganiese kneusing
Swak opberging
Onhigiëniese hantering

vvvv

(Enige 4)

VOORKOMING
Stoor in die yskas, vrieskas, koel plek
Verseelde houer
Hanteer versigtig
Moenie skil/sny en dan blootgestel laat nie.
Higiëniese versorging

vvvv

(Enige 4)

4x2=

(8)

Verduidelik (4)	Toepassing (4)	Voedselhigiëne	Sill 2.7
-----------------	----------------	----------------	----------

3.4 3.4.1 Vla – stysel – gelatinisering (enige volgorde)

- ✓ Styselkorrels absorbeer water en swel uit v
- ✓ Viskositeit neem toe (mengsel verdik) v
- ✓ Verandering in kleur – blink en deursigtig
- ✓ Verkry ? gaar smaakv

(4)

3.4.1 Twee faktore wat gelatinisering affekteer

- ✓ Temperatuur van verhitting
- ✓ Roer - agitاسie
- ✓ Byvoeging van suiker of suur
- ✓ Tipe stysel
- ✓ Algemene verhoudings

vv

(Enige 2)

(2)

Begrip	Graansoorte	Sill. 2.12
--------	-------------	------------

[30]**TOTAAL VIR AFDELING B: [60]**

AFDELING C

VRAAG 4

4.1 Eierwit-skuim

4.1.1 Eiergeel bevat vet en sal skuimvorming vertraag of verhoed. v

4.1.2 Oormaat suiker – vertraag die denaturering van eierproteïene en verleng die klitstyd. v

(2)

Kennis	Eiers	Sill 2.10
--------	-------	-----------

4.2 Doelwitte in maaltydbeplanning

Aptytwekkend /Lekker

Voedsaam

Lae energiewaarde

Verskeidenheid

vvvv

Ekonomies

NIE – tydbesparend nie

(Enige 4)

(4)

Begrip	Maaltydbeplanning	Sill 2.1
--------	-------------------	----------

4.3 Riglyne vir die stel van doelwitte

Dit moet haar eie wees

Sy moet hulle neerskryf

Dit moet realisties wees en sy moet in staat wees om dit te kan bereik

Haar doel moet ? teikendatum hê

vvvv

Die doelwitte wat sy stel, moet met mekaar verenigbaar wees. (Enige 4) (4)

Toepassing	Bestuursproses	Sill 1.1
------------	----------------	----------

4.4 Beginsels van pakplek met voorbeelde vanuit die kombuis
(1 punt vir beginsel, 1 punt vir voorbeeld)

Items moet gebêre word op die plek waar dit die eerste gebruik sal word – skottelgoedseep by die wasbak.

Items wat saam gebruik word, moet saam gebêre word – potte en panne moet saam gebêre word, messegoed saam, breekgoed saam.

Alles wat gebêre word, moet met die eerste oogopslag gesien kan word – moet in staat wees om die bakpoeier met die eerste oogopslag te sien.

Goed wat dikwels gebruik word, moet binne maklike bereik wees – sout, ens. maklik om te bereik, messkerpmaker moeiliker om te bereik.

Alles moet maklik raakgevat kan word – bakplate, afkoelrakke, ens., geplaas in diep laaie wat dit makliker maak om uit te haal.

Goed moet uitgehaal kan word sonder om ander items eers te moet verwyder – moenie nodig wees om die hele laai uit te pak om iets te kry nie.

Swaar apparaat moet na aan die vloer gebêre word – ? groot menger moet op of onder die werkoppervlak geplaas word en nie in ? kas bokant jou kop nie.

Alle ruimte moet goed benut word – raak ontslae van ongebruikte items wat ruimte in beslag neem.

(10)

vvvvv

vvvvv (Indien korrek)

Kennis (5)	Toepassing (5)	Interieur	Sill 3.1.1
------------	----------------	-----------	------------

4.5 **Veiligheid in die badkamer**

- o Die boom van die bad moet geriffel wees of ? glyvrye matjie moet in die bad geplaas word.
- o ? Bad moet van handvatsels voorsien wees.
- o Badkamermatte moet glyvry wees of aan die vloer vasgeheg wees.
- o Vloere moenie glad word wanneer dit nat word nie.
- o Vloere moenie elektrisiteit gelei nie. vvvv
- o Daar mag nie elektriese kragpunte in die badkamer wees nie. – behalwe die kragpunt vir ? elektriese skeermes wat naby ? spieël geplaas moet word.
- o Slegs verwarmers wat vir badkamers ontwerp is, mag gebruik word.

(Enige 4) (4)

Begrip	Veiligheid	Sill 3.1.1
--------	------------	------------

4.6 **Beligting in die huis, uitsluitend kleur en tekstuur**

- o Plasing en natuurlike beligting
- o Vorm en deursigtigheid van die lampskerm
- o Laevlak-beligting by die ingang en eetkamer
- o Hoëvlak-beligting in die kombuis vvvv
- o Voldoende vlak van beligting om dinge te doen, bv. lees, ens.
- o Goed beplande beligting is noodsaaklik om ongelukke te voorkom – bv. trappe en looppaai (Enige 3) (3)

Kennis	Funksionele ontwerp	Sill 3.1.1
--------	---------------------	------------

4.7 **Koelhou van ? rietdakhuis**

- o Riet is ? isolator
- o Breë oorhange geskep deur rietdak
- o Sonskerms en blindings in vensters
- o Gordyne
- o Getinte glas vvv
- o Waaiers
- o Lugversorgers (Enige 3)

Nota: Nie plafonne nie (3)

Toepassing	Funksionele ontwerp	Sill 3.1.1
------------	---------------------	------------

[30]**TOTAAL VIR AFDELING C: [30]**

AFDELING D

VRAAG 5

5.1 5.1.1 **Kenmerke van waardes**

- Ø Waardes gee sin en betekenis aan die lewe, verander geleidelik met volwassenheid
- Ø Waardes druk ? mens se houding teenoor die natuur, mense en God uit
- Ø Waardes bepaal die lewenskwaliteit en gedragspatrone.
- Ø Waardes bepaal handeling en besluite
- Ø Waardes is meer algemeen en meer permanent as wense en begeertes
- Ø Waardes is abstrak, kompleks en betrek emosies en gevoelens
- Ø Intrinsiek (absoluut), Ekstrensiek (relatief) (Enige 4) (4)

Begrip	Bestuursproses	Sill.1.1.1
--------	----------------	------------

5.1.2 **Voorkoming van verstandelike moegheid**

- Ø ? Graad 10-leerder behoort hulle kennis te verhoog
- Ø Het die vermoë om te dink en probleme te identifiseer, in staat om te beplan
- Ø Die vermoë om te beoordeel, te evalueer of om die betekenis van ? situasie te interpreteer
- Ø Let wel: Vaardighede wat bemeester word, vereenvoudig werk en verminder verstandelike moegheid. vvvv (4)

Verduidelik	Werkstudie	Sill. 1.1.1
-------------	------------	-------------

5.2 **Kommunikasiesiklus**

Sender	v	–	Normav	
Ontvanger	v	–	Lesleyv	
Boodskap	v	–	gaan haal brilv	
Terugvoering	v	–	sodra sy die krale opgetel het v	(8)

Kennis (4)	Toepassing (4)	Gesinstudie	Sill. 4.3
------------	----------------	-------------	-----------

5.3 **Tipes beligting**

- A. Direkte beligtingv
- B. Indirekte (verskuilde) beligtingv (2)

Begrip	Funksionele ontwerp	Sill. 3.1.1
--------	---------------------	-------------

5.4 **Ontwerpelemente en -beginsels**

- Lyne: Horisontale lyne – op die kas
NIE vertikaal of diagonaal nie
- Ritme: Herhaling van lyne op kas en lampskerm
Herhaling van blokke op die vloer, kussings op sofa
Herhaling van blomme / blare
- Nadruk: Prente teen linkermuur
- Balans: Informele balans, sofa aan regterkant balanseer blomme, kas en prent teen linkermuur visueel
- Proporsie: Alle dele van die vertrek is in goeie proporsie met mekaar
- Harmonie: Goeie harmonie heers in alle dele van die vertrek gevind

(Enige 4) 4x2= (8)

vvvv		vvvv (indien korrek)	
Kennis (4)	Toepassing (4)	Interieur	Sill. 3.1.1

5.5 **Proporsie**

- A. Swak Die plant is nie in verhouding tot die pot nie
Die plant is te groot vir die pot
- B. Goed Die plant is in verhouding tot die pot
Die pot is die korrekte grootte vir die plant

(4)

Verduideliking	Interieur	Sill. 3.1.1
----------------	-----------	-------------

(30)

VRAAG 6**6.1 Versekering**

- 6.1.1 A. Termynversekeringv
 B. Lewensversekeringv
 C. Uitkeerversekeringv (3)
- 6.1.2 A. Premiev
 B. Begunstigdev (2)

Toepassing	Finansiële beplanning	Sill. 1.2.2
------------	-----------------------	-------------

6.2 Aftree-annuïteite

- Ø Dit bied belastingvoordele
- Ø Private pensioen en word nie geraak deur verandering van werk nie
- Ø Vul ? ontoereikende pensioenskema aan
- Ø Bydraes word gemaak tot die dag van aftrede
- Ø Bydraes kan vir ? sekere tydperk oorgeslaan word vvvv
- Ø Bydraes kan gestaak word – annuïteit word opbetaal
- Ø Bydraes kan nie onttrek word nadat dit inbetaal is nie, kan ook nie as kollaterale sekuriteit gebruik word nie
- Ø Word opbetaald wanneer ? houer tussen 55 en 70 jaar oud is, tensy hy/sy kronies siek of gestrem is
- Ø Drie verskillende opsies (Enige 4) (4)

Kennis	Finansiële beplanning	Sill. 1.2.2
--------	-----------------------	-------------

6.3 Tipes inkomste

- Ø Versekerde inkomstev
- Ø Moontlike inkomstev
- Ø Onsekere inkomstev (3)

Kennis	Finansiële beplanning	Sill. 1.2.2
--------	-----------------------	-------------

6.4.1 Byvoordele

- Ø Ontspanningsfasiliteitev
- Ø Betaalde vakansiesv
- Ø Motortoelaagv (3)

6.4.2 Verpligte aftrekkings

- Ø Werkloosheidsversekeringv
- Ø Mediese fondsv
- Ø Inkomstebelastingv (3)

Toepassing	Finansiële beplanning	Sill. 1.2.2
------------	-----------------------	-------------

6.5 **Riglyne om tyd te organiseer**

- Ø Moet lyste maak en elke dag beplan
- Ø Moet die beste tyd gebruik vir belangrike take en haar produktiwiteitskramme in ag neem wanneer take beplan word
- Ø Moenie uitstel nie
- Ø Moet leer om sekere take te konsolideer en ander te vereenvoudig
- Ø Moet leer om kort tydjes nuttig te gebruik vvv vv
- Ø Moet leer om nee te sê wanneer sy nie alles kan hanteer nie (Enige 5) (5)

Verduidelik	Huis en Omgewingsversorging	Sill. 1.1.3
-------------	-----------------------------	-------------

6.6 **Die gesin en die politieke stelsel**

- 6.6.1 Leierskapv
- 6.6.2 Lojaliteitv
- 6.6.3 Besluitev
- 6.6.4 Inskiklikheidv (Enige volgorde) (4)

Begrip	Gesinstudies	Sill. 4.6
--------	--------------	-----------

6.7 **Onbeperkte solidariteit**

- Ø Dit sal negatief inwerk op die effektiewe uitvoering van gesinstake
- Ø Leierskap in die gesin lei daaronder vvv
- Ø Dit kan persoonlike ontwikkeling strem
- Ø Kan die ontwikkeling van ? ouer kind strem en hom verhoed om later die huis te verlaat (Enige 3) (3)

Kennis	Gesinstudies	Sill. 4.6
--------	--------------	-----------

(30)**TOTAAL VIR AFDELING D: [60]****TOTAAL: 200**